knmg

Eerste Kamer der Staten-Generaal
De leden van de Eerste Kamer
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Utrecht, 9 juli 2025

KNMG
Mercatorlaan 1200
Postbus 20051
3502 LB Utrecht

088 - 440 42 00
p.ooms@fed.knmg.nl

Referentie
JP/po

Bijlagen: -

Onderwerp
Strafbaarstelling hulp aan mensen zonder verblijfsvergunning – gevolgen voor medische zorgverlening

Geachte leden van de Eerste Kamer,

Onlangs is in de Tweede Kamer een wetsvoorstel aangenomen dat het bieden van humanitaire hulp aan mensen zonder rechtmatige verblijfsstatus in Nederland strafbaar maakt.[1] Dit wetsvoorstel ligt nu bij uw Eerste Kamer voor. Hoewel wij kennis hebben genomen van het feit dat u heeft besloten de behandeling van het wetsvoorstel uit te stellen en eerst het advies van de Raad van State af te wachten[2], willen wij onze ernstige bezwaren tegen en zorgen over dit wetsvoorstel ook bij u nogmaals onder de aandacht brengen. Dit in vervolg op ons statement van 3 juli jl. [3]

Tijdens het debat in de Tweede Kamer op 3 juli jl. over het wetsvoorstel heeft de verantwoordelijke minister, de minister van Asiel en Migratie aangegeven dat vervolging van mensen of organisaties die humanitaire hulp bieden aan ongedocumenteerden geen prioriteit zal hebben.[4] Dit neemt onze zorgen echter allerminst weg. Wij kunnen niet anders dan begrijpen dat onder 'humanitaire hulp' ook het verlenen van medische zorg wordt verstaan en dat artsen of organisaties die deze zorg bieden dus *in principe* strafbaar zijn. Daardoor ontstaat niet alleen juridische, maar ook morele onzekerheid voor artsen en andere zorgverleners, die in de dagelijkse praktijk zorg verlenen aan mensen zonder rechtmatige verblijfsstatus.

Artsen en andere zorgverleners hebben een zorgplicht. Deze zorgplicht is verankerd in nationale wetgeving (zoals de WGBO), in internationale verdragen (zoals het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens), maar ook in de beroepsethiek van artsen, zoals de artseneed en de KNMG-Gedragscode. Hierdoor zijn artsen verplicht om zonder aanzien des persoons medische zorg te verlenen aan iedereen die dat nodig heeft. Deze zorgplicht is niet afhankelijk van de verblijfsstatus van een patiënt.

Het voorgestelde wetsartikel leidt ertoe dat artsen en andere zorgverleners klem kunnen komen te zitten tussen enerzijds hun professionele verplichtingen en anderzijds het risico om strafrechtelijk vervolgd te worden. De KNMG vindt dit onaanvaardbaar.

Verder wijst de KNMG erop dat deze wetgeving ertoe kan leiden dat mensen zonder rechtmatige verblijfsstatus uit angst voor vervolging geen hulp meer durven vragen aan zorgverleners. Ook durven zij mogelijk geen melding of aangifte meer te doen van strafbare feiten, zoals mensenhandel, uitbuiting, mishandeling of seksueel misbruik. Dit brengt risico's met zich mee voor hun eigen gezondheid, maar kan

[1] *Deze regeling is tot stand gekomen door het onrechtmatig verblijf in Nederland strafbaar te stellen, waardoor art. 47 van het Wetboek van Strafrecht van toepassing, waarin is vastgelegd dat ook degene die een strafbaar feit doet plegen, medepleegt of opzettelijk uitlokt strafbaar is.*
[2] *Korte aantekeningen vergadering commissie Immigratie & Asiel / JBZ-Raad (I&A/JBZ) van 8 juli 2025 - Eerste Kamer der Staten-Generaal.*
[3] *Medische zorg is een recht voor iedereen, ongeacht verblijfsstatus | KNMG.*
[4] *Antwoord op vragen van het lid Boomsma over strafbaarstelling illegaliteit.*

ook gevolgen hebben voor de volksgezondheid in bredere zin, bijvoorbeeld in het geval van infectieziektes.

De KNMG roept de Eerste Kamer daarom op om bij de beoordeling van het wetsvoorstel nadrukkelijk stil te staan bij de volgende punten:

1. **De juridische onzekerheid** die het wetsvoorstel creëert voor zorgverleners;
2. **De spanning tussen beroepsethiek en strafrecht**, die artsen en andere zorgverleners voor een onmogelijke keuze stelt;
3. **Het risico dat vermijding van medisch noodzakelijke zorg kan hebben** voor de individuele én de publieke volksgezondheid;
4. **De bredere maatschappelijke en morele implicaties** van het criminaliseren van medisch noodzakelijke hulp.

Medisch noodzakelijke zorg is een mensenrecht. Zorgverleners mogen geen strafrechtelijke risico's lopen voor het uitvoeren van hun professionele plicht.

Wij vragen u dan ook om het wetsvoorstel in deze vorm vanwege de genoemde bezwaren niet aan te nemen.

Met vriendelijke groet,

Jurriaan Penders
Voorzitter KNMG